

HVĚZDIČKY: VĚRA

AKTIVITA: ODVAHA JEDNAT SPRÁVNĚ

Anotace:	Cílem aktivity je seznámit žáky s významnou českou sportovkyní Věrou Čáslavskou, představit jim její sportovní úspěchy a ukázat, jak se osobní statečnost a morální postoje mohou projevit nejen ve sportu, ale i v životě. Žáci se také seznámí s historickými souvislostmi ruské okupace v roce 1968 a s tím, jak ovlivnila život sportovkyně. Aktivita rozvíjí schopnost formulovat vlastní otázky, diskutovat, hledat odpovědi a přemýšlet o hodnotách odvahy, spravedlnosti a fair play.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a jeho svět, jazyk a jazyková komunikace, člověk a zdraví, umění a kultura, etická výchova
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO
Klíčové kompetence:	ZV a GV: komunikativní, osobnostní a sociální, k řešení problémů
Doporučený věk:	10+
Cíle:	Žáci: ▪ znají základní fakta o Věře Čáslavské, o jejích sportovních úspěších a jejím odkazu ▪ se seznámí s historickými souvislostmi ruské okupace v roce 1968 a s jejím dopadem na život Věry Čáslavské ▪ dokáží formulovat otázky k filmu a aktivně se zapojí do diskuse o odvaze, morálce a fair play
Délka:	45 min. (včetně projekce)
Pomůcky:	▪ MATERIÁL 1 a 2 ▪ promítací technika
Postup:	1. Na tabuli promítneme fotografii Věry Čáslavské (MATERIÁL 1) a ptáme se žáků: <i>Kdo to může být? Z jaké doby je asi fotografie? Čím se žena živí? Jaká asi byla?</i> Nakonec osobnost odhalíme: <i>Toto je Věra Čáslavská, slavná česká gymnastka a olympionička.</i> 2. Následuje projekce filmu. 3. Po projekci provedeme reflexi emocí pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby postupně uváděli jedno slovo, které nejlépe ilustruje jejich pocit, dojem nebo náladu z filmu. Žáci odpovídají postupně a nejlépe popořadě, aby bylo přehledně vidět, kdo už mluvil. Jednotlivá slova zapisujeme na tabuli, ale nijak je nekomentujeme. Každé slovo můžeme při zápisu zopakovat, aby bylo srozumitelné pro všechny. V případě, že někdo nechce odpovídat,

vrátíme se k němu na konci. Žáci mohou opakovat stejná slova, pak zapisujeme u daného slova čárky jako symbol pro opakování. Pobízíme je však k nové formulaci či pojmenování dalšího silného pocitu z filmu. Poté, co všichni žáci odpoví, je můžeme vyzvat k doplnění komentářů k uvedeným slovům. Můžeme se také přímo zeptat na slova, která nás zaujala a která je dobré rozvést.

Poznámka: Využijte další *metody reflexe emocí* po filmové projekci.

4. Promítneme fotografie z ruské okupace v roce 1968 (**MATERIÁL 2**). Ptáme se žáků: *Co je na fotografiích zachyceno? Co to má společného s Věrou?* Žáci si jistě vzpomenou, že Věra tiše protestovala skloněním hlavy během hymny okupantů (nebo je na to navedeme). Zeptáme se, zda by chtěli vidět reálný záznam, protože ve filmu to bylo jen kreslené.
5. Následuje **projekce ukázky z filmu *Věra 68*** (36:14–38:11). V ukázce sledujeme chvíli, kdy Věra Čáslavská na stupních vítězů během olympiády v Mexiku v roce 1968 tiše vyjádřila nesouhlas s okupací Československa tím, že při sovětské hymně sklonila hlavu k zemi. Její gesto tehdy obletělo celý svět.

Reflexe:

Reflexe probíhá formou diskuse. Ptáme se žáků: *Proč to Věra Čáslavská udělala? Věděla, že to může znamenat konec se závoděním? Bylo to odvážné? Zažili jste někdy situaci, kdy jste vyjádřili svůj názor, i když to nebylo jednoduché a věděli jste, že to může mít i nepříjemné následky? A kým vlastně Věra byla? Co ještě jste si o ní zapamatovali?*

Poznámka:

Téma ruské okupace v roce 1968 může být pro mladší žáky citlivé, zvláště pokud jsou ve třídě děti z Ukrajiny nebo z jiných zemí zasažených konfliktem. Doporučujeme klást důraz na vytvoření bezpečného prostředí, přizpůsobit výklad úrovni zralosti žáků prvního stupně a více akcentovat témata fair play, odvahy a morálního postoje.

Zkušenosti z praxe:

Aktivita Odvaha jednat správně byla ve čtvrté třídě pro kolektiv první zkušeností s tímto typem výuky a byla absolutně bezproblémová. Od prvních chvil byli žáci vtaženi do tématu a velmi aktivně a ochotně spolupracovali.

Po promítnutí fotografie Věry Čáslavské na tabuli byli žáci vyzváni, aby jmenovali profese, které jim vytanuly při pohledu na tvář. Vše jsem zapisovala na tabuli. Byly to tyto profese: modelka, spisovatelka, kadeřnice, atletka, učitelka, tanečnice, herečka, hokejistka. Stáří fotografie odhadovali žáci od 15 do 100 let, ale nejčastější odpovědí bylo 50 let. Na otázky – Co vyzařuje z fotografie? Jaká asi byla žena na fotografii? – převládaly pozitivní odpovědi: hodná, sympatická atd. Následovala projekce filmu. Metodou jednoho slova děti vyjádřily svůj pocit, slovíčko, které je napadlo. Byla to např. tato slova: výhra, fantazie, vytrvalost, Věra, dřina, práce, wau, trénink, štěstí, bolest, medaile, 2016, cestování... Následně jsme si vysvětlili slovíčka, kterým nerozuměli, a odpověděli na otázky podle manuálu.

Promítli jsme si fotografie z přílohy dvě a opět se zastavili nad otázkou okupace. Jelikož byla ve třídě žákyně z Ukrajiny, tak žáky napadaly otázky jako – Proč chce Rusko někoho zase okupovat (myšleno Ukrajinu), když je to tak velký stát? Lekci jsme uzavřeli výše uvedenou diskusí. Mohli jsme se rozpovídat, jelikož časová dotace je dostatečná. Pět minut jsme měli k dobru a mohla jsem hodinu ukončit dřív. Celkově hodnotím tuto lekci na výbornou. Je rychlá, svižná, délka filmu odpovídá věku. Animace pro děti je zajímavá. Bez časového presu.

Markéta Fojtíková, ZŠ K. J. Erbena a MŠ Korálka Miletín

Zdroj: fotobanka

Zdroj: fotobanka